

Kvalitātes prasības jaunaudžu kopšanas ciršu izpildei

Apstiprināts ar Mežkopības plānošanas vadītāja 2024. gada rīkojumu
Nr. 3.1-2_0032_200_24_36

Jaunaudžu kopšanu veic, lai atbrīvotu audzes mērķa kokus no konkurējošiem kokiem un krūmiem, un veidotu audzes sastāvu. Jaunaudžu kopšana ir veicama ar rokas motorinstrumentiem (krūmgriezi vai motorzāģi) vai atbilstošu traktortehniku, nozāģējot konkurējošos kokus un krūmus. Jaunaudžu kopšanas darbs tiek veikts jaunaudzēs, izcirtumos, zem veco koku vainagu klāja audzēs, ko apsaimnieko ar pakāpeniskām un izlases cirtēm, un platībās, kurās tiek ieaudzēts mežs, vai jebkurā citā vietā, kur nepieciešama mērķa koku atbrīvošana no konkurējošiem kokiem un krūmiem.

Mērķis: Veidot kvalitatīvas, produktīvas un veselīgas, augšanas apstākļiem atbilstoša sastāva, mežaudzes.

Mērvienība: platība hektāros (ha)

Izšķir 4 darbu izpildes grūtības pakāpes (DIGP):

1. DIGP – Izzāģējamo kociņu vidējais augstums līdz 2 metriem, neatkarīgi no to caurmēra;
2. DIGP – izzāģējamo kociņu vidējais augstums no 2 līdz 4 metriem, neatkarīgi no to caurmēra;
3. DIGP – izzāģējamo kociņu vidējais augstums virs 4 metriem un caurmērs mazāks vai vienāds ar 16 cm;
4. DIGP izzāģējamo kociņu vidējais augstums virs 4 metriem un atsevišķu izzāģējamo koku caurmērs lielāks par 16 cm.

Veicamo darbu kvalitātes prasības:

Kvalitatīvi koki ir garākie, taisnākie, smalkiem zariem ar spēcīgu zaļo vainagu, bez dubultām galotnēm, padēliem, kā arī bez slimību, kukaiņu un/vai mehāniskiem bojājumiem.

1. jaunaudžu kopšanas cirti veic vienlaidus visā platībā;
2. jaunaudzēs nozāģē/nopļauj mērķa sugas koku attīstību apdraudošos konkurējošos kokus, krūmus, puskrūmus un lakstaugus;
3. kopjamā jaunaudzē saglabā tikai kvalitatīvus mērķa sugas kokus. Mērķa suga norādīta darba uzdevumā;
4. vietās, kur kvalitatīvu mērķa sugas koku skaits ir nepietiekošs, saglabā meža tipam piemērotus, kvalitatīvus pieļaujamo sugu kokus (sk.tabulu Nr.1), iespējami veidojot biogrupas. Ja nav iespējams veidot biogrupas, pieļaujams vienlaidu mistrojums, izņemot priedes un bērza vienlaidus mistrojumu;
5. ja kopjamā jaunaudzē nav pietiekamā skaitā kvalitatīvu mērķa un pieļaujamo sugu koki, tad pirms darbu uzsākšanas par to informēt darbinieku, kurš izsniedzis darba uzdevumu;
6. cieto lapu koku jaunaudzēs, līdz 9 m augstumam, nozāģē tikai konkurējošos citu sugu kokus. Izņēmums - jābūt izretinātiem cieto lapu koku celmu atvašu puduriem;
7. melnalkšņu, liepu, ošu vai citu koku sugu celmu atvašu pudurus izretina, atstājot ne vairāk par 3 vienmērīgi izvietotām atvasēm pie celma vietās, kur dabisku apstākļu dēļ nav iespējams vienmērīgs mērķa sugas koku izvietojums;
8. ja darba platību šķērso dabiska brauktuve vai arī dabiska brauktuve atrodas tās malā, tad kopšanu veic tā, lai audzes koki nav tuvāk par 2 m no dabiskās brauktuves malas;
9. paliekošais koku skaits pēc jaunaudzes izkopšanas atkarībā no sugas un augstuma norādīts tabulā Nr.2. ar pieļaujamu novirzi robežās no -100 līdz +300 koki/ha. Pie pēdējās kopšanas pieļaujamā novirze ir robežās -100 līdz +100 koki/ha. Ja darba uzdevuma *Piezīmes* laukā norādīts paliekošais koku skaits, tad audze kopjama atbilstoši norādījumam;

Tabula precīzai koku skaita noteikšanai

Parauglaukuma rādiuss, m	Parauglaukuma platība, m ²	Koeficients koku skaita
--------------------------	---------------------------------------	-------------------------

Kvalitātes prasības jaunaudžu kopšanas ciršu izpildei

Kvalitātes prasības jaunaudzū kopšanas ciršu izpildei

Apstiprināts ar Mežkopības plānošanas vadītāja 2024. gada rīkojumu Nr. 3.1-2_0032_200_24_36

		aprēķināšanai
5.64	100	100

Piemērs: parauglaukumā tiek saskaitīti 16 koki, tad $100 \cdot 16 = 1600$ koki/ha

10. jaunaudzū kopšanas laikā nozāģētos kokus novieto tā, lai tie netraucētu paliekošo koku augšanu;
11. veicot jaunaudzū kopšanas cirti, **saglabā**:
 - a. visas mežābeles, kadiķus un blīgznas tādā apjomā, kas netraucē kokaudzes augšanu. Blīgznas saglabā kopjamā nogabala malās un/vai robežjoslās ar nemeža zemēm;
 - b. lapu koku piemistrojumu 2-5 % apjomā skuju koku jaunaudzēs, ar audzes vidējo augstumu virs 2 m. Saglabājamiem lapu kokiem jābūt līdz 2/3 no skuju koka augstuma, izņēmums ir cietie lapu koki vai lapu koki lapu koku biogrupās;
 - c. lapu koku segaudzi (ne vairāk kā 1500 vienmērīgi izvietoti koki), ja tas ir norādīts darba uzdevuma *Piezīmes* laukā;
 - d. “kažoku”, kopjot cieto lapu koku jaunaudzes, ja tas ir norādīts darba uzdevuma *Piezīmes* laukā. „Kažoks” ir citu koku sugu veidots sānu apēnojums, lai cieto lapu koku sāni ir ēnā, bet vainaga augšdaļa saulē;
12. veicot darba izpildi obligāti ievēro prasības, kas norādītas darba uzdevuma *Piezīmes* laukā.

Kvalitātes prasību neatņemama sastāvdaļa ir ‘Parauglaukumu izvietojuma metodika’.

Tabula Nr.1.

Kvalitātes prasības jaunaudzū kopšanas ciršu izpildei

Apstiprināts ar Mežkopības plānošanas vadītāja 2024.
gada rīkojumu
Nr. 3.1-2_0032_200_24_36

Pieļaujamās sugas izvēle, ja nav pietiekošā skaitā **MĒRKA SUGAS** koku:

Prioritāri izvēlās Mērķa sugai (norādīta Darba uzdevumā) blakus esošās sugas:

ja to nav, tad atbilstoši Meža tipam jebkuru sugu rindā virzienā no kreisās uz labo pusi.

Ja nepieciešams veidot Priedes - lapu koku mistrojumu, tad tas veidojams TIKAI biogrupās.

Meža tips		Pieļaujamā suga
Sils	Sl	Ne vairāk kā 20% - Egle , lapu koki. Sugu prioritārā secība atbilstoši As meža tipam
Mētrājs	Mr	
Lāns	Ln	
Grīnis	Gs	
Slapjais mētrājs	Mrs	
Viršu ārenis	Av	
Mētru ārenis	Am	
Viršu kūdrenis	Kv	
Mētru kūdrenis	Km	
Damaksnis	Dm	
Šaurlapju ārenis	As	Priede ; Egle ; Bērzs ; Melnalksnis ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; ; Apse ; Baltalksnis
Šaurlapju kūdrenis	Ks	Priede ; Egle ; Bērzs ; Melnalksnis ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; ; Apse ; Baltalksnis
Vēris	Vr	Egle ; Bērzs ; Melnalksnis ; Priede ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; Apse ; Baltalksnis
Gārša	Gr	Bērzs ; Egle ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; Melnalksnis ; Apse ; Baltalksnis
Slapjais damaksnis	Dms	Priede ; Egle ; Bērzs ; Melnalksnis ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; ; Apse ; Baltalksnis
Slapjais vēris	Vrs	Bērzs ; Egle ; Melnalksnis ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; Apse ; Baltalksnis; Priede
Slapjā gārša	Grs	Bērzs ; Melnalksnis ; Egle ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; Apse ; Baltalksnis
Purvājs	Pv	Priede ; Bērzs ; Egle ; Melnalksnis
Niedrājs	Nd	Priede ; Bērzs ; Egle ; Melnalksnis
Dumbrājs	Db	Melnalksnis ; Bērzs ; Egle ; Baltalksnis
Liekņa	Lk	Melnalksnis ; Bērzs ; Egle ; Baltalksnis
Platlapju ārenis	Ap	Bērzs ; Egle ; Melnalksnis ; Apse ; Baltalksnis; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba; Priede
Platlapju kūdrenis	Kp	Bērzs ; Melnalksnis ; Egle ; Apse ; Baltalksnis; Priede ; Ozols; Liepa; Osis; Kļava; Goba

Tabula Nr.2.

Kvalitātes prasības jaunaudžu kopšanas ciršu izpildei

Apstiprināts ar Mežkopības plānošanas vadītāja 2024. gada rīkojumu Nr. 3.1-2_0032_200_24_36

Paliekošais (optimālais) koku skaits pēc audzes izkopšanas atkarībā no sugas un augstuma (5.versija)

Augstums, m	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	≥11
Suga											
Priede	2300	2000	2000	1600	1400	1400	1100	1100	1100	1100	1000
Egle	1500	1400	1400	1300	1300	1300	1200	1200	1200	1200	1100
Mīkstie lapu koki	1800	1800	1800	1400	1400	1300	1300	1300	1300	1300	1100
Cietie lapu koki	1500	1500	1500	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400	1400
Mīkstie lapu koki	bērzs, apse, melnalksnis, baltalksnis, liepa										
Cietie lapu koki	ozols, osis, kļava, dizškabārdis, skābārdis, vīksna, goba										